

**Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Põhikoolivõrgu korrastamine
perioodil 2021–2027“ elluviimiseks**

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 (edaspidi ÜSS2021_2027) alusel.

1. Reguleerimisala

- 1.1. Käskkirjaga reguleeritakse Haridus- ja noorteprogrammi ning meetmete nimekirja meetme 21.4.8.1 „Õpivõimalused ja hariduse korraldus“ sekkumise „Põhikoolivõrgu korrastamine (kahanevas piirkonnas õppekohtade vastavusse viimiseks demograafiliste muutustega), kaasava hariduse põhimõtete rakendamise toetamine ning haridusasutuste vahelise koostöö arendamine (piirkondlikud hariduskeskused)“ elluviimiseks toetuse andmist. Rahastatavad projektid on nimetatud Haridus- ja noorteprogramm 2024-2027 lisas 1 „Üleriigilise ja piirkondliku tähtsusega investeringuprojektid – investeringud Ida-Virumaa põhikoolivõrgu ümberkorraldamiseks, mis võimaldavad uuendada haridustaristut, et korraldada ümber ja optimeerida põhihariduse pakkumist ning ennetavalt leevendada demograafiliste muutuste mõju (tegevus: haridusvõrgu korrastamine ja arendamine)“.
- 1.2. Rakenduskavaga koosõlas oleva sekkumise rahastamisega Euroopa Regionaalarengu Fondist aidatakse kaasa perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 3 lõike 2 alusel Vabariigi Valitsuse kinnitatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ poliitikaeesmärgi „Sotsiaalsem Eesti“ erieesmärgi (d)(ii) „Hariduse, koolituse ja elukestva õppe valdkonna kaasavatele ja kvaliteetsetele teenustele võrdse juurdepääsu parandamine, arendades juurdepääsetavat taristut, sealhulgas tugevdades vastupidavust seoses kaug- ja e-õppe ja -koolitusega“ saavutamisse.
- 1.3. Sekkumisega panustatakse Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 strateegilise eesmärgi „Õpivõimalused on valikurohked ja kättesaadavad ning haridussüsteem võimaldab sujuvat liikumist haridustasemete ja -liikide vahel“ saavutamisse. Rahastatavad projektid arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja sellega panustatakse Riigikogu 12. mai 2021. a otsuse „Riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ heakskiitmine“ (edaspidi „Eesti 2035“) aluspõhimõtete hoidmisesse ja sihi „Inimesekeskne riik“ saavutamisse. Rahastatavad projektid aitavad edendada tasakaalustatud regionaalarengut, keskkonna-/kliimaeesmärke ja ligipääsetavust ning nende mõju hinnatakse järgmiste „Eesti 2035“ näitajatega: „Rahulolu KOVi teenustega“, „Elamute ja mitteamute energiatarve“ ja „Ligipääsetavuse näitaja“.

2. Rahastamise eesmärk ja tulemused

- 2.1. Rahastamise eesmärk on terviklikult korrastada Ida-Virumaa kohalike omavalitsuste üksuste koolivõrk viies üldhariduskoolide arvu ning nende hoonetes õppekohad vastavusse demograafiliste muutustega.

- 2.2. Rahastatavate projektide elluviijatelt oodatavad tulemused on kirjeldatud haridus- ja teadusministri käskkirja, millega kinnitati käesolevad toetuse andmise tingimused, lisa 2 „Investeeringute kava“ (edaspidi *investeeringute kava*).
- 2.3. Projektide rahastamine panustab rakenduskava ja meetmete nimekirja väljundnäitaja „Uute või ajakohastatud haridusasutuste klassiruumide mahutavus“ (isikuid) saavutamisse. Näitaja algtase on 0, vahe-sihttase aastaks 2024 on 200 ja sihttase aastaks 2029 on 1700.
- 2.4. Projektide rahastamine panustab rakenduskava ja meetmete nimekirja tulemusnäitaja „Uute või ajakohastatud haridusasutuste kasutajate arv aastas“ saavutamisse. Näitaja algtase on 0, sihttase aastaks 2029 on 1530.

3. Rakendusasutus ja rakendusüksus

Rahastatava tegevuse rakendusasutus on Haridus- ja Teadusministeerium ning rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus.

4. Elluviijad ja partner

- 4.1. Elluviijad on nimetatud käskkirja lisa 2 (investeeringute kava).
- 4.2. Tegevuse elluviimisele on kaasatud partnerina Haridus- ja Teadusministeerium, kelle ülesandeks on projektis „Kohtla-Järve Järve linnaosas kahe omavalitsuse pidamisel oleva põhikooli ühendamine üheks põhikooliks ning koolihoone ehitamine riigi pidamisel olevale Kohtla-Järve Järve Koolile“ uue koolihoone ehitamine Kohtla-Järve Järve Koolile ning vastavas osas omafinantseeringu kohustuse kandmine.

5. Toetatavad tegevused

- 5.1. Rahastatakse projekte, millega panustatakse käesoleva käskkirja punktis 2 nimetatud eesmärgi, oodatavate tulemuste ja väljundnäitaja sihttaseme saavutamisse ja mille raames tehakse ühte või mitut järgnevatest tegevustest mis aitavad kaasa kohaliku omavalitsuse koolivõrgu ümberkorraldamisele vastavalt investeeringute kavale:
 - 5.1.1. olemasoleva õppehoone rekonstrueerimine või uue õppehoone ehitamine ning selle sisustamine;
 - 5.1.2. endise õppehoone või selle osa lammutamine.
- 5.2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punkti j kohaselt tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus.
- 5.3. Toetatakse tegevusi, mis vastavad keskkonnanäitajate õigusaktidele ning millega ei tekitata olulist kahju keskkonnanäitajatele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (OJ L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artikli 17 tähenduses (edaspidi „ei kahjusta oluliselt“ põhimõte).
- 5.4. Ei toetata tegevusi, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021 artiklis 7, mis käsitleb ERFi ja Ühtekuuluvusfondi kohaldamisalast väljajätmist. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artikli 7 alusel ei toetata investeeringuid fossiilsetel kütustel põhinevatesse lahendustesse.
- 5.5. Tegevusi viiakse ellu Ida-Viru maakonna kohalike omavalitsuste üksustes.
- 5.6. Tegevuste elluviimisel antav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega riigiabi.

6. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Toetuse andmise abikõlblikkuse periood on 01.07.2023 kuni 31.12.2029.

7. Tegevuste eelarve

- 7.1. Tegevuste kogumaksumus on 71 341 176 eurot, millest Euroopa Liidu struktuurifondide toetuse osakaal on 70% ehk 49 938 824 eurot ja riikliku kaasfinantseeringu osakaal on 15% ehk 10 701 176 eurot. Tegevuse elluviijatelt nõutav omafinantseeringu osakaal on vähemalt 15% iga projekti abikõlblikest kuludest.
- 7.2. Toetuse (sh Euroopa Liidu struktuurifondide toetus ja riiklik kaasfinantseering) eelarve, mille ulatuses elluvija vastutab projekti tegevuste tegemise ja tulemuste saavutamise eest on toodud investeringute kavas.

8. Kulude abikõlblikkus

- 8.1. Tegevuste elluviimisel tekkinud kulu on abikõlblik, kui see on kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. aasta määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused” (edaspidi *ühendmäärus*) §-ga 15 ja käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustega.
- 8.2. Abikõlblikud on järgmised käesoleva käskkirja punkti 2 kohase tulemuse saavutamiseks käesoleva käskkirja punkti 4 kohaste toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud vastavalt käesoleva käskkirja punktis 7 sätestatud eelarvele:
 - 8.2.1. ehitusgeoloogiliste ja -geodeetiliste uurimistööde tegemine;
 - 8.2.2. detailplaneeringute koostamise läbiviimine;
 - 8.2.3. hoone energiaauditi ja ligipääsetavuse auditi teostamine;
 - 8.2.4. projekteerimine;
 - 8.2.5. ehitusprojektide ekspertiiside ning ligipääsetavuse hinnangute tegemine;
 - 8.2.6. keskkonnamõjude hindamine või kliimakindluse analüüsi koostamise kulud, kui analüüs käsitleb ka kliimamuutuste leevendamist ja nende mõjuga kohanemist ning neid kulusid ei tehta keskkonnamõjude hindamise raames;
 - 8.2.7. muinsuskaitse eritingimuste koostamine koos selleks vajalike uuringutega;
 - 8.2.8. omanikujärelevalve;
 - 8.2.9. autorijärelevalve;
 - 8.2.10. ehitustööd (sh liitumised tehnovõrkudega ja liitumistasud ning hoone teenindamiseks vajalikud kinnistu heakorratööd, sh haljastus, kliimamõjude leevendamiseks vajalikud tööd ning teede, parklate, rattaparklate, platside ja muude teenindavate ehitiste ehitamine);
 - 8.2.11. koolile vajaliku sisustuse, inventari, õppe- ning töövahendite ost ja paigaldus;
 - 8.2.12. endiste õppehoonete või nende osade lammutamine;
 - 8.2.13. valminud ehitiste ligipääsetavuse hinnangute tegemine;
 - 8.2.14. projektile toetuse andmise avalikustamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusele nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine” (edaspidi *teavitamise määrus*).
- 8.3. Lisaks ühendmääruse §-s 17 nimetatud abikõlbmatutele kuludele on käesoleva käskkirja raames abikõlbmatud:
 - 8.3.1. ehitise hooldusremont (perioodiline hooldustöö ehitise normaalse toimimise tagamiseks ning ehitise kasutusea pikendamiseks);
 - 8.3.2. projekti raames tarvikute (äratarvitatavad vallasasjad, mis otstarbekohasel kasutamisel lakkavad olemast) soetamine;
 - 8.3.3. ehitus- ja lammutusjäätmete prügilasse ladestamine.

9. Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 9.1. Toetuse maksmine toimub vastavalt ühendmääruse § 27 lõike 1 punktile 1.

- 9.2. Toetuse maksete tegemisel lähtutakse ühendmääruse §-dest 24–26 nimetatud ning käesolevas käskkirjas kirjeldatud maksete tegemist täpsustavatest tingimustest ja korrast.
- 9.3. Maksetaotlus esitatakse e-toetuste keskkonna kaudu vähemalt kord kvartalis, kuid mitte sagedamini kui üks kord kuus.
- 9.4. Lõppmakse taotlus esitatakse koos toetuse andmise tingimuste lõpparuandega. Lõppmakse tehakse pärast toetuse andmise tingimuste ja kohustuste täitmist ning lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt.

10. Elluviija ja partneri kohustused

- 10.1. Elluviijad vastutavad käesoleva haridus- ja teadusministri käskkirja lisas 2 nimetatud eelarve ulatuses lisas nimetatud projektide tegevuste tegemise ja tulemuste saavutamise eest ning neile kohaldatakse toetuse saaja kohta sätestatud.
- 10.2. Partneri kohustused on toodud käesoleva käskkirja punktis 4.2 ning haridus- ja teadusministri käskkirja lisas 2.
- 10.3. Elluviija ja partner peavad projekti ellu viimise ajal vastama ühendmääruse § 3 lõikes 2 sätestatud nõuetele ning peavad olema taotletava ehitustegevusega hõlmatud kinnisasja omanik või omama kinnisasja kasutusõigust vähemalt kestvuse nõude kehtivuse lõpuni.
- 10.4. Vastavalt ühendmääruse § 3 lõikele 3 peab elluviija olema suuteline tõendama projekti omafinantseerimise võimekust tasuda projekti tulemusliku lõpetamiseni abikõlblike kulude eest toetusega katmata määras ja abikõlbmatute kulude eest. Kohaliku omavalitsuse üksusest elluviija suutlikkust projekti kulusid finantseerida hinnatakse ühendmääruse § 3 lõikes 4 sätestatud tingimustel.
- 10.5. Elluviijale kohalduvad ühendmääruse §-des 10 ja 11 sätestatud kohustused. Lisaks on elluviija kohustatud:
 - 10.5.1. esitama rakendusüksusele projekti kõikide tegevuste tegemist hõlmava ajakava, mis on realistlik ja kooskõlas abikõlblikkuse perioodiga;
 - 10.5.2. ellu viima tegevusi vastavalt kinnitatud eelarvele ning kasutama toetust säästlikult;
 - 10.5.3. esitama aruandeid vastavalt punktis 11 sätestatule;
 - 10.5.4. esitama rakendusüksusele hiljemalt koos esimese väljamaksetaotlusega kinnituse, et projektiga hangitud vallasvara ja ehitustööde tulemuse kasutamine käesolevas käskkirjas toodud eesmärkidel on tagatud vähemalt viis aastat pärast toetuse saajale lõppmakse tegemist.
 - 10.5.5. esitama rakendusüksusele hiljemalt koos esimese väljamaksetaotlusega kinnituse, et projektiga ehitatavas hoones kogutakse jäätmeid liigiti.
 - 10.5.6. esitama rakendusüksusele järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi 15 jaanuariks; esimese eelarveaasta väljamaksete prognoos tuleb esitada 15 tööpäeva jooksul käesoleva käskkirja kinnitamisest. Juhul, kui maksetaotlus erineb rohkem, kui 25% võrra esitatud prognoosist, on elluviija kohustatud esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta osas.
 - 10.5.7. teavitatama meediakanalites (trükimeedias, veebikeskkonnas, raadios, televisioonis) ja muul moel tegevusest, tegevuse elluviimisest ja tulemustest vastavalt teavitamise määrulese.
 - 10.5.8. esitama rakendusüksusele kinnituse hiljemalt koos esimese väljamaksetaotlusega, et projektis arvestatakse määruse 28 "Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele" nõuetega ning ligipääsetavuse ja universaalse disaini põhimõtetega, sealhulgas liikumis-, kuulmis-, nägemis- ja intellektipuudega inimeste erivajaduste ning ajutise iseloomuga erivajadustega ning projekt on elukaareülese mõjuga, arvestades kõigi vanuserühmadega;

- 10.5.9. esitama rakendusüksusele kliimakindluse tagamise hinnangu hiljemalt koos esimese projekteerimis- või ehituskuludid käsitleva väljamaksetaotlusega ning tagama ehitatava taristu kliimakindluse;
- 10.5.10. esitama rakendusüksusele kinnituse hiljemalt koos esimese väljamaksetaotlusega, et tegevuste tegemisel järgitakse tegevuste elluviimisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 9 „ei kahjusta oluliselt” põhimõtteid ning tagama, et toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt” põhimõttega ning ei tekita olulist kahju keskkonnamärgidele Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 artikli 17 tähenduses.

11. Aruandlus

- 11.1. Elluviija esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta e-toetuse keskkonna kaudu vahearuarande vähemalt üks kord aastas aasta lõpu seisuga hiljemalt järgneva aasta 20. jaanuariks. Lõpparuanne esitatakse 30 kalendripäeva jooksul pärast projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu.
- 11.2. Projekti vahe- ja lõpparuandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine teave:
 - 11.2.1. andmed projekti kohta (projekti number, toetuse saaja nimi ja muud nõutud andmed);
 - 11.2.2. projekti aruandlusperiood (kumulatiivne);
 - 11.2.3. andmed projekti edenemise kohta (teostatud tööd ja tegevused, tulemuste ja eesmärkide saavutamine, mh seatud näitajate täitmine, lõpparuande puhul ka „Eesti 2035” aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamiseks ning kliimakindluse tagamiseks ellu viidud tegevused ja tegevuste tulemused);
 - 11.2.4. toetuse saaja hinnang projekti tulemuslikkusele ja elluviimisele.
- 11.3. Rakendusüksus kinnitab aruanded 10 tööpäeva jooksul nende rakendusüksusele e-keskkonnas esitamisest arvates. Rakendusüksusel on õigus nõuda aruande täiendamist.

12. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus nõutakse tagasi vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 28–30 ja ühendmääruse §-dele 37–39.

13. Vaiete lahendamine

- 13.1. Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaie rakendusüksusele vastavalt ÜSS2021_2027 § 31 lõikele 1 ja § 32 lõikele 3.
- 13.2. Rakendusasutuse toimingu või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaie rakendusasutusele vastavalt ÜSS2021_2027 § 31 lõikele 1 ja § 32 lõikele 2.
- 13.3. Vaie lahendatakse 30 kalendripäeva jooksul arvates vaiet lahendavale asutusele esitamisest.